

**Tehran Process Secretariat for
Low Forest Cover Countries**

گزارش دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل

مرداد ۱۳۸۵

فهرست مطالب:

- ۱- تاریخچه:
- ۲- تاسیس دبیرخانه فرایند تهران
- ۳- برگزاری کارگاههای منطقه ای
- ۴- تاسیس مرکز مرکز آموزشی و کارآموزی منطقه ای جنگلداری شهری و حومه شهری
- ۵- شرکت در نشست سوم مجمع جنگل ملل متحد
- ۶- کسب هویت مستقل ناظر برای دبیرخانه
- ۷- بررسی ساختار تشکیلاتی دبیرخانه
- ۸- بررسی وضعیت حقوقی دبیرخانه
- ۹- اجلاس سیاستگذاری در مورد کشورهای با پوشش کم جنگل
- ۱۰- چهاردهمین نشست کمیسیون جنگلداری افریقا
- ۱۱- تهیه برنامه کاری دبیرخانه
- ۱۲- ابتکار عمل مکزیک در حمایت از UNFF در زمینه تدابیر بین المللی آتی جنگل
- ۱۳- شرکت در پنجمین نشست مجمع جنگل ملل متحد
- ۱۴- رهیافت مشترک در زمینه جنگل برای کشورهای با پوشش کم جنگل
- ۱۵- مکاتبه با رئیس شورای فانو و نماینده ایران در فانو در خصوص تعیین تکلیف وضعیت بین المللی دبیرخانه و برگزاری کنفرانس وزاری LFCCs
- ۱۶- پروژه زیر منطقه ای " تقویت ساختار تشکیلاتی بخش جنگلداری کشورهای خاور نزدیک در زمینه ارزیابی جامع منابع جنگلی، درختان خارج از جنگل و مراتع
- ۱۷- شرکت در ششمین نشست مجمع جنگل ملل متحد UNFF-6
- ۱۸- پیشنهادات

۱- تاریخچه:

همزمان با تشکیل مجامع بین المللی در زمینه جنگل از سال ۱۳۷۴ (۱۹۹۵) مفهوم کشورهای با پوشش کم جنگل برای اولین بار توسط هیات جمهوری اسلامی ایران در دستور کار قرار گرفت به طوریکه با پیگیریهای مکرر از سوی هیات ایرانی و تهیه سندی تحت عنوان "نیازها و ملزومات کشورهای با پوشش کم جنگل" مفهوم و مسائل خاص این کشورها در مباحث و مذاکرات بین المللی نهادینه شد.

با اعلام آمادگی ایران و تصویب آن توسط سومین مجمع بین الدول جنگل (IFF-3)، اجلاس بین المللی کارشناسی در خصوص نیازها و ملزومات کشورهای با پوشش کم جنگل در سال ۱۳۷۸ (۱۹۹۹) در تهران با حضور ۷۷ شرکت کننده از ۳۹ کشور و ۶ سازمان جهانی شامل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO)، برنامه محیط زیست ملل متحد (UNEP)، برنامه عمران ملل متحد (UNDP)، صندوق بین المللی توسعه کشاورزی (IFAD) و سازمانهای غیر دولتی تشکیل گردید. در این اجلاس نیاز قوی به تعهد سیاسی تک تک کشورها و همکاری گروه کشورهای در حال توسعه با پوشش کم جنگل با توجه به معضلات و نگرانیهای خاص آنها احساس شد. به همین منظور در بیانیه پایانی آن فرایندی برای پیگیری منسجم و مورد عنایت قراردادان معضلات این کشورها پیشنهاد و از آنجا که محل اجلاس در تهران بود فرایند تهران (Tehran Process) نام گرفت. این فرایند متمرکز بر عملکرد بوده و حمایت و هدایت سیاسی را تامین نموده و به عنوان نقطه تمرکز به موارد ذیل عمل می نماید:

- جمع آوری، تجزیه و تحلیل، پایش و انتشار اطلاعات و داده ها
- تبادل اطلاعات و تجارب
- ظرفیت سازی خصوصا" در ارتباط با جمع آوری به موقع و موثق داده ها و پردازش آنها
- کمی سازی کالاها و خدمات ارائه شده در بازار و انعکاس آنها در محاسبات ملی شامل سهم درختان، جنگلها و اراضی جنگلی کشورهای با پوشش کم جنگل در تامین امنیت غذایی.
- توسعه معیارها و شاخصهای مدیریت پایدار جنگل در کشورهای با پوشش کم جنگل با بهره بردن از فرایندهای موجود بویژه در مناطق آفریقای خشک و خاور نزدیک.
- هدایت پروژه های مشترک تحقیقاتی در خصوص ملزومات کشورهای با پوشش کم جنگل بویژه توسعه مدلهای مدیریت و احیاء جنگلها و بیشهزارهای طبیعی.
- توسعه تعریف پوشش کم جنگل که دقیقتر به شناسائی کشورهایی می پردازند که در این مقوله قرار می گیرند.

در این راستا به منظور پیگیری مصوبات اجلاس مذکور دبیرخانه ای تحت عنوان دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل (Tehran Process Secretariat for Low Forest Cover Countries) توسط جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۰۰ در تهران در محل خیابان فلسطین - کوچه شمشاد تاسیس گردید. از آن تاریخ به بعد اقدامات متعددی به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده در بیانیه مورد تصویب کشورها بعمل آمد. از آنجا که این دبیرخانه میبایست بعنوان نماینده بیش از پنجاه کشور دارای پوشش کم جنگل پیگیر طرح موضوع معضلات، نیازها و ملزومات این کشورها در مجامع بین المللی باشد و داشتن هویت بین المللی برای تحقق اهداف ضروری میباشد لذا با محور قرار دادن این موضوع فعالیت خود را در کنار سایر اهداف تعیین شده آغاز کرد.

۳- برگزاری کارگاههای منطقه ای:

دبیرخانه فرایند تهران در طول سالهای ۲۰۰۲ تا اواسط ۲۰۰۵ چهار کارگاه منطقه ای در خاور نزدیک و آفریقا در زمینه نقش و اهمیت جنگلداری پایدار، جنگلکاری، جنگلداری شهری و حومه و درختان خارج از جنگل با حضور نمایندگان کشورهای عضو منطقه و نمایندگانی از سازمانهای بین المللی و تشکلهای غیر دولتی برگزار کرده است. در این کارگاهها که با همکاری و مساعدت سازمانهای بین المللی فائو و یونیپ سازماندهی گردید ضمن تاکید بر شرایط ویژه این دسته از کشورهای در حال توسعه، تقویت دبیرخانه از ابعاد بین المللی، مالی و ساختاری از اهم موضوعات مطروحه بوده است که نمایندگان به آن توجهی ویژه داشته اند.

- برگزاری کارگاه تخصصی "مدیریت پایدار در کشورهای با پوشش کم جنگل" :

دبیرخانه مذکور بدنبال انجام مرحله اول پروژه مشترک همکاری فائو- هلند با عنوان "نقش جنگلهای دست کاشت و جنگلکاری در کشورهای با پوشش کم جنگل" و مطالعات موردی گسترده ای که به مدت شش ماه در شش کشور: ۱- ایران ۲- عمان ۳- تونس از منطقه خاور نزدیک و ۴- مالی ۵- نامیبیا و ۶- ایتویپی از منطقه آفریقا صورت گرفت، کارگاهی با عنوان "مدیریت پایدار در کشورهای با پوشش کم جنگل" با همکاری فائو در تهران از تاریخ ۲۸ لغایت ۳۰ اکتبر سال ۲۰۰۲ با دعوت از نزدیک به پانزده کشور عضواً منطقه خاور نزدیک برگزار کرد که منجر به تعهدآوری بیشتر کشورهای عضو در خصوص طرح موضوع کشورهای با پوشش کم جنگل در دستور کار سیاسی آنها شد. ضمناً پیشنهاد طرح و بررسی موضوع جنگلداری شهری و حومه در این کشورها نیز از جمله نتایج این کارگاه به شمار می آید. خلاصه گزارشات شش کشور مورد مطالعه پیوست میباشد.

نظیر چنین کارگاهی در منطقه آفریقا - نایروبی با حضور نمایندگان کشورهای آفریقایی عضو LFC در ماه دسامبر ۲۰۰۲ برگزار گردید.

- برگزاری کارگاه تخصصی "جنگلداری شهری، حومه و فضای سبز کشورهای با پوشش کم جنگل" :

با تلاش و پیگیری از سوی این دبیرخانه و همکاری سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران و مشارکت فائو، این دبیرخانه موفق شد کارگاه "جنگلداری شهری، حومه و فضای سبز کشورهای با پوشش کم جنگل" را با

حضور بیش از دوازده کشور با پوشش کم جنگل، کارشناسان فائو و کارشناسان ایرانی در تاریخ ۷ لغایت ۱۰ ژوئیه ۲۰۰۳ در تهران برگزار نماید. دبیرخانه فرایند حواشی اطلاعات کارگاه پیوست میباید.

۴- تاسیس مرکز آموزشی و کارآموزی منطقه ای جنگلداری شهری و حومه شهری، پارکهای شهری و فضاهای سبز:

در کارگاه تخصصی جنگلداری شهری، حومه و فضای سبز کشورهای با پوشش کم جنگل - تهران که در بند فوق به آن اشاره گردید در کنار سایر موضوعات، این مسئله مورد تصویب قرار گرفت که مرکزی به عنوان مرکز آموزشی و کارآموزی منطقه ای در سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران جهت ایفای نقش آموزشی و الگو در زمینه جنگلداری شهری و حومه شهری، پارکهای شهری و فضاهای سبز برای کشورهای عضو تشکیل گردد. این مرکز در سال ۲۰۰۴ بعنوان بازوی اجرایی دبیرخانه فرایند تهران (Center of Excellence of LFCCs) تشکیل و در حال حاضر در محل پارک گفتگو- تهران به فعالیت ادامه می دهد. این مرکز با دو الی سه نیروی کارشناس با مدیریت معاون آموزشی وقت سازمان پارکها جناب آقای مهندس بیرصوفی و با نظارت جناب آقای مهندس مختاری ریاست محترم سازمان پارکها فعال است که البته باید جهت رسمیت بخشیدن به فعالیت آن توافقنامه سه جانبه ای بین فائو، دبیرخانه و مرکز مذکور به امضاء برسد که تا کنون مرکز موفق به انجام آن نشده است.

اما به منظور نقش جدید سازمان مذکور در ابعاد بین المللی و ضرورت توجه لازم به ابعاد ملی رسماً مکاتباتی از سوی ریاست سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور برای تمامی استانداران کشور جهت هماهنگی و همکاریهای لازم با این مرکز صورت گرفت و اخیراً (تیر و مرداد ۱۳۸۵) با تلاش و پیگیریهای لازم از سوی این مرکز مقدمات برگزاری سمیناری برای معرفی مرکز در سطح ملی فراهم گردید که متأسفانه با نابسامانی های اخیر دبیرخانه مواجه شده است. مکاتبات آن در زونکن نامه های وارده دبیرخانه موجود میباید.

۵- شرکت در نشست سوم مجمع جنگل ملل متحد UNFF-3 :

حضور نماینده دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل (آقای دکتر جعفری) به همراه نمایندگان ایرانی شرکت کننده در سومین نشست مجمع جنگل ملل متحد (UNFF-3) در ژنو در سال ۲۰۰۳ و ارائه گزارش کاملی از سوی دبیرخانه و نیز برگزاری جلسه جانبی (Side Event) از سوی این دبیرخانه با عنوان " دستیابی به مدیریت پایدار جنگل در کشورهای با پوشش کم جنگل" از فعالیتهای دبیرخانه به شمار می آید که منجر به جلب همکاری کشورهای عضو گردیده است. البته متأسفانه این جلب همکاریها تلویحاً محدود به زمان حضور نماینده دبیرخانه و نمایندگان کشورهای عضو در اجلاسهای مربوطه میباید و بس.

۶- کسب هویت مستقل ناظر برای دبیرخانه (Observer Status):

از موضوعات بسیار مهم و حائز اهمیت که نقطه عطفی در فعالیتهای دبیرخانه فرایند تهران در طول عمر کوتاه پنج ساله آن به حساب می آید، آن است که بدنبال هماهنگی با وزارت امور خارجه و در پی درخواست رسمی

دبیرخانه، برای احراز هویت مستقل دبیرخانه بعنوان ناظر بین المللی (Observer Status) توسط سومین مجمع جنگل سازمان ملل (UNFF3 تحت پوشش ECOSOC) مورد تصویب مجمع قرار گرفت و سند آن توسط همه شرکت کنندگان به اجماع پذیرفته شد. سند مزبور پیوست میباید.

۷- بررسی ساختار تشکیلاتی دبیرخانه :

از آنجا که داشتن وظایف و تشکیلات روشن از ملزومات یک دبیرخانه بین المللی می باشد، لذا با کمک مشاور بین المللی که از طرف فائو به تهران اعزام گردیده بودند نسبت به تهیه چارت تشکیلاتی و شرح وظایف دبیرخانه اقدام گردید و سندی تحت عنوان تشکیلات و برنامه کار تهیه شد. در این سند چهار بخش اصلی مدیریت برنامه، اطلاعات، آموزش و ارتباطات، مدیریت اداری و مالی و بخش امور سیاسی، ساختاری و قانونی پیشنهاد گردیده است که میبایست ترکیبی از کارشناسان کشور میزبان، کشورهای عضو و سازمانهای بین المللی باشد.

سند مذکور با عنوان

Proposed Work Plan for Tehran Process secretariat for LFFCs Institutional Set Up Programme

پیوست میباید.

۸- بررسی وضعیت حقوقی دبیرخانه:

از طرف دیگر چارچوب حقوقی این دبیرخانه بین المللی و ابعاد متفاوتی که از نظر حقوقی ممکن است با آن مواجه شود، نکته حائز اهمیتی می باشد به همین منظور جهات مختلف مسئله با حضور آقای جرالدمور رئیس سابق شورای حقوقی فائو به مدت یک ماه در ژانویه ۲۰۰۴ مورد بررسی دقیق قرار گرفت. در این بررسی سه گزینه پیشنهادی برای پیگیری آتی فرایند تهران و دبیرخانه LFFCs به منظور دستیابی به چهارچوب حقوقی و قانونی بین المللی که از سوی این مشاور مطرح گردیده بود به تفصیل مورد بررسی قرار گرفت که این سه گزینه به شرح ذیل می باشد:

- پیگیری آن به شکل یک موافقتنامه بین المللی مشابه با سایر کنوانسیونهای موجود (تغییرات آب و هوا، تنوع زیستی و مقابله با بیابانزایی،...) در این مورد مزیت آن تقویت و روشن نمودن شکل قانونی و استقلال فرایند تهران و دبیرخانه LFFCs بیان شده است و معایب آن زمان بر و هزینه بر بودن آن ذکر گردیده است.
- شکل دوم را به صورت یک بدنه متصل به سازمانهای بین المللی موجود مثل یونپ و فائو ذکر نموده اند، مشابه با کمیته جنگل فائو (Committee on Forestry of FAO). در این مورد مزیت را بدست آوردن چارچوب تشکیلاتی نسبتاً سریع و ارزان برای فرایند تهران و دبیرخانه LFFCs و بدست آوردن حمایتهای مالی نسبی از طرف فائو و معایب آنرا از دست دادن استقلال و احتمال حضور کشورهایی که عضو نیستند ذکر نموده اند.

▪ شکل سوم که بیشتر مورد تایید بود تصویب یک قطعنامه (Resolution) در سطح وزیران کشورهای عضو میباشد که میتواند ساختار تشکیلاتی، تعاریف، اهداف و تعهدات سیاسی کشورهای عضو را معین سازد و روشهای عضویت، نحوه مدیریت و ارتباط نمایندگان کشورها (Focal Point) و استراتژی مالی را مورد بررسی و تایید قرار دهد.

پس از بررسی و تجزیه تحلیل وضعیت سه گزینه فوق الذکر، گزینه سوم با توافق مسئولین وزارت امور خارجه و دفتر حقوقی وزارت جهاد کشاورزی به عنوان بهترین ساختار حقوقی برای دبیرخانه مورد تایید قرار گرفت و توسط آقای جerald مور پیشنهاد گردید.

گزارش وضعیت حقوقی دبیرخانه فرایند تهران توسط آقای جerald مور پس از ملاقات ایشان با ریاست محترم سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، مدیر کل حقوقی وزارت جهاد کشاورزی، مسئولین ذیربط در وزارت امور خارجه تهیه و ارائه گردید. نسخه ای از این گزارش با عنوان بررسی وضعیت حقوقی دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل به فارسی و انگلیسی پیوست میباشد.

۹- اجلاس سیاستگذاری در مورد کشورهای با پوشش کم جنگل (اجلاس مالی):

دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل (TPS for LFCCs) با کمک و همکاری یونپ و فائو اجلاسی را در کشور آفریقای مالی- شهر باماگو بمنظور بررسی چارچوب و وظایف تهیه شده و همچنین گزارش وضعیت حقوقی ذیربط (در بند های ۷ و ۸ فوق الذکر در گزارش حاضر) در تاریخ ۲۷-۲۵ دیماه ۱۳۸۳ (مطابق با ۱۴-۱۶ ژانویه ۲۰۰۴) سازماندهی نمود. در این اجلاس گزارشات و اسناد فوق الذکر توسط نمایندگان کشورها و سازمانهای بین المللی با حضور وزیر محیط زیست کشور مالی مورد بررسی و تصویب قرار گرفت. در پایان اجلاس قطعنامه ای که بنام قطعنامه باماگو (Bamako Resolution) شناخته میشود مورد تصویب قرار گرفت. یکی از موارد مهم این قطعنامه برگزاری اجلاس وزرای کشورهای با پوشش کم جنگل (LFCCs) است که در راستای اجرایی نمودن اهداف پیشنهاد شده مرتبط با ساختار حقوقی دبیرخانه می بایست به نحو مطلوب سازماندهی و در اواسط سال ۱۳۸۴ (اکتبر ۲۰۰۵) برگزار شود. در این نشست تقویت دبیرخانه فرایند تهران و فعالیتهای آن در راستای برنامه های ملی جنگل

(National Forest Programmes)، برنامه اقدام ملی (National Action Plan) و ارتباط آن با کنوانسیونهای بیابانزدایی (UNCCD)، تغییرات آب و هوا (UNFCCC) و تنوع زیستی (UNCBD) مورد بررسی قرار گرفت. در پایان اجلاس ضمن جمع بندی پیشنهادات، قطعنامه تایید شده پایانی با حضور وزیر محیط زیست کشور مالی در جلسه اختتامیه قرائت و مورد تاکید قرار گرفت که به شرح ذیل میباشد:

- ۱- شرکت کنندگان ضمن تایید حرکت مثبت فرایند تهران، تقویت آنرا خواستار شدند.
- ۲- اهداف فرایند تهران از طریق اقدامات محکم در سطوح سیاسی و تشکیلاتی به اجرا درآید.

- ۳- درخواست از فائو، یونپ و UNFF و همچنین کشورهای عضو و کمک کننده ها در جهت ادامه و تقویت حمایت‌های مالی و فنی از فرایند تهران.
- ۴- درخواست از جمهوری اسلامی ایران در جهت تداوم حمایت از فرایند تهران و دبیرخانه و دعوت از سایر کشورهای عضو و کمک کننده جهت پیوستن به این فرایند.
- ۵- درخواست از دبیرخانه تا با کمک یونپ و فائو روی متون حقوقی زیربند کار دقیق نموده و چارچوب تشکیلاتی مناسب را جهت تصویب در کنفرانس وزراء که تاریخ و محل آن بعداً معین میشود، پیشنهاد نماید. اسناد باید حداقل سه ماه قبل از کنفرانس جهت بررسی و اظهار نظر کشورها فراهم گردد.
- ۶- درخواست از دبیرخانه تا با کمک یونپ و فائو نظرات و پیشنهادات ارائه شده توسط کشورها را حداقل تا یکماه قبل از کنفرانس در متن لحاظ نمایند.
- ۷- درخواست از دبیرخانه تا با کمک یونپ و فائو جمع بندی، پیشنهادات و قطعنامه اجلاس باماکو را تلفیق نموده و برای کشورهای عضو بالقوه LFC ارسال نماید.
- ۸- درخواست از دولت جمهوری اسلامی ایران تا با کمک دبیرخانه و فائو با دولتهای عضو LFCCs مذاکره نماید تا کنفرانس وزراء را در اوایل سال ۲۰۰۵ سازماندهی نماید، که کنفرانس چهارچوب قانونی و تشکیلاتی پیشنهاد شده توسط دبیرخانه و فائو را بصورت رسمی تصویب نماید و سازمان فرایند تهران بصورت بین المللی رسمیت یابد.
- ۹- درخواست از وزرای کشورهای با پوشش کم جنگل تا از تمام امکانات در اجلاسهای بین المللی در جهت تقویت فرایند تهران بهره برداری نمایند.
- ۱۰- بر اساس پیشنهادات ارائه شده به شرکت کنندگان در اجلاس بر روی گزینه ای توافق بعمل آمده تا در مورد ایجاد تشکیلات بر اساس روشی ساده با تصویب قطعنامه ای توسط شورای وزراء صورت پذیرد که تاریخ و محل اولین نشست آن بعداً معین خواهد شد.
- ۱۱- شورای وزراء توسط یکی از وزرای کشورهای عضو ریاست خواهد شد و از مشاوره کمیته های علمی و فنی که متشکل از دانشمندان و کارشناسان عالیرتبه خواهد بود بهره مند خواهد شد.
- ۱۲- ضروری است هماهنگی لازم بین فرایند تهران و کنوانسیونهای بین المللی تصویب شده در کنفرانسهای ریو و ژوهانسبورگ بر روی محیط زیست بعمل آید، مثل UNCCD (بیابانزدایی)، UNFCCC (تغییرات آب و هوا) و UNCBD (تنوع زیستی) و غیره.
- ۱۳- یک حمایت قوی از کشورهای عضو و سایر همراهان فرایند تهران و کشورهای با پوشش کم جنگل مورد انتظار است.
- ۱۴- استقلال دبیرخانه مورد تایید مجدد قرار گرفت تا بصورت بیطرفانه در طراحی و اجرای برنامه های کشورهای عضو مساعدت و کمک نماید.
- ۱۵- درخواست از فائو تا به کمکها و مساعدتهای فنی خود به کشورهای با پوشش کم جنگل ادامه دهد و فرموله و نهایی کردن ارزیابی منابع جنگلی و ظرفیت سازی از نظر تشکیلاتی و فنی دبیرخانه و کشورهای عضو بر

اساس آنچه در اجلاس مورد بحث قرار گرفت، بمنظور ارائه به کشورهای جهت اظهار نظر و تایید قبل از اجرا با تمرکز خاصی بر روی بهره برداری منابع طبیعی، مدیریت پایدار جنگل و درخت، جنگلهای دست کاشت و درختان خارج از جنگل.

علاوه بر نکات فوق الذکر که تمام کشورهای عضو و سازمانهای بین المللی را مورد خطاب قرار میدهد موارد ذیل بصورت خاص از دبیرخانه درخواست شده است:

۱۶- دعوت میشود تا دبیرخانه روی تعریف کشورهای با پوشش کم جنگل (درصد پوشش جنگل، سطح جنگل، نوع جنگل و غیره) بر مبنای روشن و معیارهای مورد اجماع که در یک نشست مورد بحث قرار خواهد گرفت کار نماید.

۱۷- درخواست از دبیرخانه تا به فعالیتهای خود در جهت هماهنگی با نمایندگان کشورها (Focal Points) بمنظور هماهنگی فعالیتهای و فرموله کردن چارچوب قانونی و تشکیلاتی، فرموله کردن وظایف شورای وزراء و دبیرخانه و استقرار شبکه ها ادامه دهد.

قابل ذکر است وزیر محترم محیط زیست مالی علاقمندی خود را در جهت همکاری و مساعدت فرایند تهران و پیگیریهای آتی اعلام نمودند.

در اجلاس باماگو، کشور جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از کشورهای پیشنهادی برای برگزاری اجلاس وزرای LFCCs مطرح گردید. متعاقب آن به منظور بررسی موضوع و تعیین زمان دقیق و فراهم سازی مقدمات آن، آقای دکتر Nair از دپاتمان جنگلداری فائو از تاریخ ۱۰ لغایت ۱۳ اسفندماه سال ۱۳۸۳ به تهران اعزام گردیدند و ملاقاتهایی با مسئولین ذیربط در وزارت جهاد کشاورزی بعمل آوردند. وی در این ملاقاتها حمایت جدی فائورا از جمهوری اسلامی ایران در برگزاری کنفرانس وزراء اعلام نمودند. قطعنامه باماگو پیوست میباشد.

۱۰- چهاردهمین نشست کمیسیون جنگلداری آفریقا (فوریه ۲۰۰۴):

چهاردهمین جلسه کمیسیون جنگلداری آفریقا در کشور غنا با حضور بیش از ۸۳ نماینده از ۲۹ کشور و نمایندگان سازمانهای بین المللی و بین الدولی و غیر دولتی تشکیل گردید که در این جلسه ضمن ارائه گزارشی از فعالیتهای دبیرخانه، کارگاه سیاستگذاری مالی و قطعنامه باماگو و همچنین موضوع برگزاری کنفرانس وزرای کشورهای با پوشش کم جنگل مورد بررسی قرار گرفت. از تصمیمات مهم این جلسه آن بود که مراجع ملی جنگل کشورهای با پوشش کم جنگل آفریقا به عنوان مراجع ملی فرایند تهران نیز شناخته شدند (گزارش این کمیسیون توسط فائو منتشر شده و پیوست می باشد).

۱۱- تهیه برنامه کاری دبیرخانه :

همکاران محدود دبیرخانه با فعالیتی سنگین و بی وقفه و با همکاری کارشناسان سازمان خوار بار و کشاورزی ملل متحد نسبت به تنظیم برنامه کاری (work plan) سالانه و پنج ساله ملی و بین المللی خصوصاً برای سالهای ۲۰۱۰-۲۰۰۵ اقدام نموده اند که متأسفانه تقریباً نود درصد برنامه ها بدلیل عدم همکاریهای لازم از سوی سازمان جنگلها و نیز از سوی سازمانهای بین المللی خصوصاً فائو ناکام ماندند و تنها مکاتبات، شرکت در اجلاسهای مربوطه و انتشار گزارشات و بروشورها و پیگیریهای کتبی و شفاهی برای اجرای سایر برنامه ها به مرحله عمل رسیدند.

۱۲- ابتکار عمل مکزیک در حمایت از UNFF در زمینه تدابیر بین المللی آتی جنگل:

در ابتکار عمل کشور مکزیک که در تاریخ ۶-۹ بهمن ماه ۱۳۸۳ (۲۵-۲۸ ژانویه ۲۰۰۵) در حمایت از UNFF در زمینه تدابیر بین المللی آتی جنگل در این کشور برگزار گردید با حضور نماینده دبیرخانه (آقای دکتر جعفری) از فرایند تهران بعنوان یکی از فرایندهای منطقه ای که نقش مهمی در ایجاد مکانیسم های مرتبط با موضوعات جنگل و چارچوبهای ساختاری در تدابیر بین المللی جنگل دارد یاد شد.

۱۳- شرکت در پنجمین نشست مجمع جنگل ملل متحد:

در پنجمین اجلاس مجمع جنگل ملل متحد (UNFF-5) که در اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۴ در نیویورک برگزار گردید ریاست دبیرخانه بعنوان ناظر مستقل سازمان بین الدول نسبت به اعلام نظرات دبیرخانه در دفاع از حقوق کشورهای با پوشش کم جنگل در اجلاس مقدماتی و نیز اجلاس وزراء اقدام نمود. و جلسه جانبی نیز در خصوص ارائه گزارشی از فعالیتهای گذشته و برنامه های آتی دبیرخانه برگزار نمود.

۱۴- رهیافت مشترک در زمینه جنگل برای کشورهای با پوشش کم جنگل:

در ششمین کنفرانس طرفهای متعاقد کنوانسیون مقابله با بیابانزایی (COP6 of UNCCD) در هاوانا- سپتامبر ۲۰۰۳ طی تصمیم شماره 12/COP.6 پیشنهاد همکاری مشارکتی بین کنوانسیونهای مختلف زیست محیطی و مرتبط با مسئله جنگل از جمله مجمع جنگل ملل متحد (UNFF) ، کنوانسیون تغییر اقلیم (UNFCCC) ، کنوانسیون تنوع زیستی (UNCBD) برای گسترش فعالیتها در کشورهای با پوشش کم جنگل (LFCCs) در غالب یک رهیافت مشترک در زمینه جنگل برای تقویت ظرفیت این کشورها در مقابله با بیابانزایی ، تخریب سرزمین و تخریب جنگل مورد تایید اعضا قرار گرفت. پیرو این تصمیم از دبیرخانه کنوانسیون خواسته شد روند اقدامات انجام شده و پیگیری موضوع طی گزارشی به COP-7 ارائه گردد.

در این راستا پس از ملاقاتی که ریاست دبیرخانه فرایند تهران با آقای دیالو مدیر اجرایی و آقای بوکورو نماینده کنوانسیون در خلال اجلاس UNFF-5 در نیویورک داشتند پیش نویس رهیافت مشترک در زمینه جنگل - یک ابتکار عمل برای کشورهای با پوشش کم جنگل- توسط دبیرخانه کنوانسیون تهیه گردید و طی نامه ای برای کنوانسیونهای مختلف جهت اظهار نظر و نهایی نمودن آن ارسال گردید که متن نهایی آن بعنوان سند شماره ICCD/COP(7)/5 در

هفتمین کنفرانس طرفهای متعاقد COP7 در نایروبی - اکتبر ۲۰۰۵ مطرح و مورد تصویب قرار گرفت. لازم به ذکر است در این سند، دبیرخانه کنوانسیون درخواست حمایت‌های مالی و فنی از سوی کشورهای عضو کنوانسیون و نیز سایر کنوانسیونهای زیست محیطی مربوطه را جهت اجرای رهیافت مشترک مطرح نموده است. *پیش نویس سند مذکور پیوست میباشد.*

۱۵- مکاتبه با رئیس شورای فائو و نماینده ایران در فائو در خصوص تعیین تکلیف وضعیت بین المللی دبیرخانه و برگزاری کنفرانس وزاری LFCs:

همزمان با آغاز به کار رئیس محترم دبیرخانه فرایند تهران در جایگاه ریاست شورای عالی جنگل، مرتع و خاک با هدف بهبود وضعیت دبیرخانه و تقویت آن از سوی سازمان و با حسن نظر ریاست محترم سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور طی مکاتباتی (نامه شماره ۱۰۷۰۵/۱ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۵ با عنوان آقای دکتر نوری نائینی رئیس شورای فائو و همچنین با عنوان نماینده دائم ج.ا. ایران در مقر فائو- رم) از سوی جناب آقای مهندس جلالی ریاست محترم سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور با این مضمون که کشور ایران تمایل به تقویت دبیرخانه و برگزاری کنفرانس وزاری LFC را دارد خواستار آن شد تا گزینه های دوم و سوم که در سند وضعیت حقوقی دبیرخانه در بند ۸ گزارش حاضر به آن اشاره شده است جهت اجرایی شدن یکی از آن موارد مورد بررسی و در دستور کار فائو قرار گیرد. ضمناً در این نامه برنامه کاری پنج ساله ۲۰۱۰-۲۰۰۶ دبیرخانه با پیش بینی برآورد هزینه های آن جهت دریافت نقطه نظرات فائو ارسال گردید. به نظر میرسد پاسخ این نامه توسط ریاست محترم سازمان اخیراً دریافت شده است که البته دبیرخانه بدلیل وضعیت نابسامانش از مضمون آن بی اطلاع است. *نامه ارسال شده به رئیس شورای فائو و نماینده دائم ایران در فائو پیوست میباشد.*

۱۶- پروژه زیر منطقه ای " تقویت ساختار تشکیلاتی بخش جنگلداری کشورهای خاور نزدیک در زمینه ارزیابی جامع منابع جنگلی، درختان خارج از جنگل و مراتع:

این پروژه قرار است در کشورهای مصر، ایران، اردن، عمان، عربستان سعودی، سوریه و یمن به اجرا در آید. اهداف مورد نظر در این پروژه ایجاد شرایط مناسب برای مذاکرات بین بخشی و منطقه ای به منظور هماهنگ سازی سیاستگزاریها در موضوعات فرابخشی از جمله بیابانزایی، تخریب زمین، جنگل زدایی و مقابله با فقر میباشد. پروژه فوق مشکلات را در چهار سطح سیاستگزاری، ساختاری، ارزیابیهای ملی و بهنگام سازی و پایش مورد بررسی قرار میدهد.

اجرای پروژه مذکور بر مبنای پیش نویس اولیه در دو مرحله زمانی پیش بینی شده است. در مرحله اول به مدت شش ماه اقداماتی از جمله برنامه ریزی، آموزش و بازرگری سیاستها، تجزیه و تحلیل و فراهم سازی مقدمات کلی پروژه انجام میشود. مرحله دوم در طول سه سال و نیم فعالیتهایی نظیر عملیاتیهای صحرائی برای جمع آوری داده ها و نقشه برداری، توسعه پایگاه داده و سامانه اطلاع رسانی، داده پردازی، تجزیه و تحلیل داده ها و گزارش دهی و هماهنگ سازی سیاستگزاریها و سپس انتخاب سایتهای پاپلوت برای اجرای مدیریت جامع جنگل و مرتع را شامل میشود.

پیش نویس این پروژه توسط دبیرخانه فرایند تهران مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت و موارد اصلاحی و نظرات تکمیلی جهت استحضار طی نامه ای به شماره M/11/2 مورخ 2006-04-17 به مشاور فائو جناب آقای مجاهد مبروک و دفتر فائو و دفتر روابط عمومی و امور بین الملل سازمان ارسال گردید. همزمان این نظرات با برگردان فارسی از سوی دبیرخانه طی نامه شماره م/۸۵/۱۱ مورخ ۱۳۸۵/۲/۲ به ریاست محترم سازمان منعکس گردید. این پروژه با برگزاری یک جلسه منطقه ای مرحله مقدماتی را گذراند و مقرر گردید نظرات نهایی کشورها تا ژولای ۲۰۰۶ به فائو جهت جمع بندی و نهایی نمودن پروژه ارسال گردد. پیش نویس سند نزد دفتر روابط عمومی و امور بین الملل سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور میبایست.

۱۷- شرکت در ششمین نشست مجمع جنگل ملل متحد (UNFF-6):

متاسفانه علیرغم پیش بینی مذاکرات پنج ساله از سال ۲۰۰۱ تا سال ۲۰۰۵ به عنوان آخرین مذاکره، پنجمین نشست مجمع جنگل ملل متحد UNFF 5 نتوانست در خصوص ترتیبات بین المللی آتی برای جنگلها به توافقی نائل گردد و در نتیجه امکان صدور بیانیه ای توسط وزراء یا ارائه نتایج مذاکرات به صورت یک قطعنامه میسر نگردید. چهار هدف مهم جهانی که افزایش چشمگیر سطح جنگلهای حفاظت شده و جنگلهای مدیریت شده پایدار در سراسر جهان، تغییر روند کاهش کمکهای رسمی توسعه ای (ODA) برای مدیریت پایدار جنگل، تغییر روند کاهش سطح پوشش جنگلها، و بهبود ارتقاء فوائد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی ناشی از جنگلها از جمله اهدافی بودند که هیاتهای شرکت کننده بر روی آن توافق نمودند. آنها همچنین موافقت نمودند که بر روی شرح خدمات برای یک سری از ضوابط داوطلبانه و تفاهات بین المللی و همچنین اجرای آنها در ششمین نشست مجمع که در فوریه ۲۰۰۶ در مقر سازمان ملل در نیویورک برگزار گردید مذاکره نمایند. حضور کشور ایران در این نشست از آن جهت حائز اهمیت بود که در صورت تصویب کنوانسیون جنگل و یا هر نوع ترتیبات بین المللی دیگر در زمینه جنگل بتواند منافع سیاسی کشور و ابعاد مختلف آن را در مصوبات لحاظ گرداند و دبیرخانه هم با حضور نماینده اش (آقای دکتر مصطفی جعفری) بعنوان یکی از شش سازمان بین الدول و بین الملل و بعنوان ناظر مستقل ابعاد مختلف مصوبات را بررسی و نظرات کشورها را با پوشش کم جنگل را ارائه نماید. البته تاکنون گزارشی از این اجلاس توسط نمایندگان اعزامی مشاهده نشده است. اما گزارش نهایی اجلاس که توسط دبیرخانه مجمع منتشر شده است پیوست میگردد.

پیشنهادات:

- ۱- با توجه باینکه موضوع کشورهای با پوشش کم جنگل، نیازها و ملزومات آنها از موضوعات روز در مجامع بین المللی جنگل میباشد و از سویی ایران بعنوان علمدار و میزبان نه چندان فعال این دبیرخانه به شمار میرود یا میرفت لذا کشور ایران میتواند در صورت اعلام آمادگی از سوی سازمانهای بین المللی همچون فائو، یونیسف، یو ان دی پی و مجمع جنگل ملل متحد عزم ملی خود را برای احیاء و بازسازی دبیرخانه و بهبود آن فراهم نماید. زیرا تجربه نشان داده است که سازمانهای دولتی ایران به خودی خود و بدون وابستگی به حمایت کننده های خارجی و بین المللی قادر به فعالیت در اینگونه مراکز نبوده و یا تمایلی به آن ندارند.
- ۲- شواهد حاکی از آن است که جنگهای آبی در جهان بر سر منابع طبیعی از جمله آبها و جنگلها بعنوان دو عنصر مهم در پایداری طبیعت سالم برای زندگی سالم انسانهای هر چند نه چندان سالم باشد لذا وجود تشکلهای بین المللی و منطقه ای از جمله دبیرخانه مذکور میتواند نقشی مهم در جلوگیری از خسارات بیش از حد منازعات جهانی باشد.
- ۳- ایران بعنوان کشوری که در طول تاریخ توجهات خیلی از ملل را بخود جلب کرده است میتواند در صورت وجود تمایلات سیاسی از ابزار های بین المللی همچون دبیرخانه مذکور به شرط فراهم آوردن زیرساختها و پیشینه های لازم جهت مطرح شدن در مجامع بین المللی و کسب منافع ملی خود و سایر کشورهای مشابه بهره مند گردد.
- ۴- سیر تحولات بین المللی گویای آن است که در آینده ای نه چندان دور تشکلهای غیر دولتی صاحب قدرتهای اجرایی خصوصاً در عرصه فعالیتهای زیست محیطی شوند لذا در چنان شرایطی وجود دبیرخانه فرایند تهران برای کشورهای با پوشش کم جنگل امکان بهره گیری از این قدرت را به کشور ایران خواهد داد.
- ۵- بدلیل اهمیت موضوع و عدم توجه کافی و وافی به دبیرخانه پیشنهاد میگردد تمامی مستندات توسط یکی از دفاتر مرتبط و مدعی تحویل گرفته شود تا در صورت لزوم نیاز به آنها به راحتی مرتفع گردد.

والسلام